

Uppsala kommun

Revisionsplan 2017

Kommunrevisionen
2017-05-19
Antal sidor: 16

Innehåll

1.	Uppdraget	3
1.1	Förtroendevalda revisorer	3
1.2	Sakkunnigt biträde	3
2.	Uppsala kommuns organisation	4
3.	Övergripande riskanalys	5
3.1	Ekonomisk ställning och utveckling	5
4.	Redovisningsrevision	6
4.1	Syfte och omfattning	6
4.2	Väsentlighetstal	7
4.3	Redovisningsprinciper	7
4.4	Granskningsmetod	7
4.5	IT-system och kontroller	7
4.6	Intern kontroll	8
4.7	Fördjupningsgranskningar	8
4.8	Delårsrapport	10
4.8.1	Granskningens omfattning och inriktning	10
4.8.2	Avrapportering	10
4.9	Årsredovisning	11
4.9.1	Revisionskriterier	11
4.9.2	Resultat- och balansräkningar	11
4.9.3	Förvaltningsberättelse	11
4.9.4	Kassaflödesrapport	12
4.9.5	Sammanställd redovisning	12
4.9.6	Avrapportering	12
5.	Verksamhetsrevision	12
5.1	Syfte och omfattning	12
5.2	Övergripande ansvarsgranskning	12
5.3	Fördjupningsgranskningar 2015 och 2016	13
5.4	Fördjupningsgranskningar 2017	14
5.4.1	Beslutade granskningar	14
5.4.2	Andra områden med bedömd högre risk för väsentliga fel eller brister	14
6.	Lekmannarevision	14
7.	IT-stöd	15
8.	Sammanträden och möten	15

9.	Utbildning	15
10.	Tidplan	15

1. Uppdraget

1.1 Förtroendevalda revisorer

Den kommunala revisionen regleras i 9 kap i Kommunallagen (KL). Revisorerna ska (§9) årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden, i den omfattning som följer av god revisionsred.

Revisorerna prövar (§9)

- om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och
- om den interna kontrollen inom nämnderna är tillräcklig.

Revisorerna ska (§9a) särskilt bedöma om resultatet i delårsrapporten och årsbokslutet är förenligt med av fullmäktige beslutade mål.

Revisorerna avger (16§) varje år till fullmäktige en revisionsberättelse med redogörelse för resultatet av den utförda revisionen.

För revisorerna gäller av kommunfullmäktige beslutat reglemente.

1.2 Sakkunnigt biträde

Enligt 9 kap 8§ Kommunallagen ska revisorerna i sin granskning biträdas av sakkunniga. Uppdraget innebär att biträdet bistår kommunrevisorerna i enlighet med de uppdrag som specificeras i revisionsplanen och som i övrigt överenskomts. Uppdraget omfattar biträde vid revisionsplanering samt granskning och bedömning av den kommunala verksamheten och av kommunens delårsbokslut och årsredovisning i enlighet med kommunallagen, god revisionsred och kommunens revisionsreglemente och definieras närmare i särskilt uppdragsavtal.

Bitrådets uppgift är att genom planering, genomförande och rapportering av granskning ge de förtroendevalda revisorerna underlag för sin revisionsberättelse samt att ge sakkunniga råd i formuleringen av denna.

Revisionsplanen upprättas i samråd mellan biträdet och kommunrevisorerna och fastställs slutligt av kommunrevisorerna. Revisionsplanen omfattar nämnda planeringsfas, revisionsprojekt, internkontrollgranskning med löpande rutingranskning, verksamhetsuppföljning, rådgivning till de förtroendevalda revisorerna, administration samt avslutande årsrevision av kommunens bokslut och årsredovisning, inklusive den sammanställda redovisningen (koncernredovisningen).

2. Uppsala kommuns organisation

Kommunen har följande organisation:

<i>Styrelse/nämnd</i>	<i>Förvaltning</i>
Kommunstyrelsen	Kommunledningskontoret Stadsbyggnadsförvaltningen
Arbetsmarknadsnämnden	Arbetsmarknadsförvaltningen
Gatu- och samhällsmiljönämnden	Stadsbyggnadsförvaltningen
Idrotts- och fritidsnämnden	Stadsbyggnadsförvaltningen
Kulturnämnden	Kulturförvaltningen Kommunledningskontoret
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Miljöförvaltningen
Namngivningsnämnden	Stadsbyggnadsförvaltningen
Omsorgsnämnden	Omsorgsförvaltningen
Plan- och byggnadsnämnden	Stadsbyggnadsförvaltningen
Räddningsnämnden	Brandförsvaret
Socialnämnden	Socialförvaltningen
Utbildningsnämnden	Utbildningsförvaltningen
Äldrenämnden	Äldreförvaltningen
Överförmyndarnämnden	Överförmyndarförvaltningen
Valnämnden	Kommunledningskontoret

Styrelser och nämnders budget för 2017 uppgår till totalt 10,7 miljarder kr:

<i>Styrelse/nämnd</i>	<i>Budget 2017 (mkr)</i>
Kommunstyrelsen	286
Arbetsmarknadsnämnden	619
Gatu- och samhällsmiljönämnden	447
Idrotts- och fritidsnämnden	215
Kulturnämnden	298
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	19
Namngivningsnämnden	1,2
Omsorgsnämnden	1 551
Plan- och byggnadsnämnden	66
Räddningsnämnden	145
Socialnämnden	640
Utbildningsnämnden	4 643
Äldrenämnden	1 708
Överförmyndarnämnden	17
Valnämnden	0,2
Totalt	10 656

3. Övergripande riskanalys

3.1 Ekonomisk ställning och utveckling

Tre år i sammandrag, kommunen (hämtad från kommunens årsredovisningar 2013 och 2014):

	2015	2014	2013	2012
Antal invånare 31 december	210 126	207 362	205 199	202 625
Skattesats för kommunen	20,84	20,84	20,84	20,84
Resultat före extraordinära poster mkr	56	-165	919	20
Varav återbetalda AFA-premier mkr	66	-	136	135
Varav rearesultat mkr	62	-7	1 016	17
Redovisat resultat	56	-165	919	20
Resultat exkl jämförelsestörande poster mkr	-50	-21	-53	-152
Nettoinvesteringar mkr	421	2 277	317	576
Balansomslutning mkr	16 837	16 211	13 451	12 601
Soliditet inkl total pensionsskuld %	15	14	20	16
Långfristiga externa lån mkr	6 581	6 331	3 836	2 958

Kommunens resultat exklusive jämförelsestörande poster har de tre senaste åren varit negativt. Prognosen för 2016 visar ett överskott på +211 mkr, varav en skatthöjning med 30 öre bidrar med ca 138 mkr. Styrelser och nämnder redovisar följande prognostiserade resultat:

<i>Styrelse/nämnd</i>	<i>Prognos 2016</i>	<i>Prel utfall</i>
Kommunstyrelsen	56	68
Arbetsmarknadsnämnden	13	21
Gatu- och samhällsmiljönämnden	17	19
Idrotts- och fritidsnämnden	7	7
Omsorgsnämnden	1	11
Plan- och byggnadsnämnden	7	13
Socialnämnden	-11	7
Utbildningsnämnden	-5	-1
Äldrenämnden	39	30
Övriga uppdragsnämnder	3	8
Styrelsen för teknik och service	17	13
Styrelsen Uppsala vård och omsorg	-8	-6
Nettoreultat nämnder och styrelser	135	190

Ingen styrelse eller nämnd redovisar således något större underskott vilket skulle kunna tolkas som att skattejusteringen skapat en balans mellan kommunens intäkter och kostnader.

Finansförvaltningen redovisar preliminärt ett överskott på 191 mkr och det totala preliminära resultatet för 2016 uppgår därmed till +381 mkr.

För 2017 har budget satts till ett resultat på +280 mkr. För 2018 och 2019 har i treårsplanen satts som resultatmål +229 mkr respektive +231 mkr.

Uppsala kommun har vid utgången av 2015 inget underskott i förhållande till balanskravet att reglera.

4. Redovisningsrevision

4.1 Syfte och omfattning

Granskningen syftar till att enligt KL 9 kap 9§ pröva om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Biträdet gör en översiktlig granskning av delårsrapporten och en granskning av bokslutet i årsredovisningen. Biträdet granskar och bedömer också den interna kontrollen i viktiga rutiner i den löpande redovisningen.

Granskningen av delårsrapport och bokslut syftar till att pröva om rapporterna ger en rättvisande bild av det ekonomiska utfallet och att de upprättas i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed så som den definieras av bl a Rådet för kommunal redovisning, RKR och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL.

4.2 Väsentlighetstal

Granskningens inriktning blir mot poster med större belopp och bedömd högre risk för fel. Som gränsvärde för påpekande i granskningsrapport sätts 5 mkr.

Det fastställda värdet utgår bl a från det allmänna intresse väljare, skattebetalare, brukare och massmedia har av kommunalt bedrivna verksamheter. För områden som regleras av skattelagstiftning och liknande kan gränsvärdet för påpekande i rapport läggas lägre.

4.3 Redovisningsprinciper

Uppsalas kommun följer den kommunala redovisningslagen och tillämpar rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

4.4 Granskningsmetod

Granskningen utförs med utgångspunkt från väsentlighet och risk, dvs fokus läggs på poster och belopp som är av väsentlig storlek och där risken för fel bedöms som störst. Olika granskningsmetoder kan användas för olika felrisker.

Den interna kontrollen i viktiga rutiner i den löpande redovisningen granskas och bedöms. Där rutinerna bedöms fungerar väl görs en mindre omfattande substansgranskning i samband med granskningen av årsbokslutet. De väsentliga poster som skapas genom beräkningar detaljgranskas. Väsentliga verksamhetsövergripande poster substansgranskas där det är möjligt genom avstämning mot externa bekräftelser och i övrigt genom detaljgranskning.

Delårsrapporten per 31 augusti granskas översiktligt genom bedömning av tillämpade redovisningsprinciper, analyserande jämförelser med budget och föregående år och verifieringar av väsentliga poster som skatteintäkter och pensions- och andra löneskulder.

4.5 IT-system och kontroller

Kommunens redovisning hanteras i ekonomisystemet Agresso och detta system matas med information från ett antal förssystem, bland annat Heroma för lönehantering. System för skanning och digitala attester används.

Uppsala kommun hanterar årligen ca 300.000 leverantörsfakturor och ca 170.000 lönespecifikationer. IT-relaterade kontroller utgör ett kritiskt viktigt inslag i den interna kontrollmiljön, varför eventuella brister kan få effekt på hela revisionens omfattning och inriktning. Revisorerna har i

olika granskningar av IT-miljön de senaste åren identifierat brister i de generella IT-kontrollerna som delvis kvarstått i uppföljande granskningar.

Som en integrerad del av redovisningsrevisionen för räkenskapsåret 2016 har revisorerna genomfört en särskild granskning av Uppsala kommuns IT-kontrollmiljö relaterat till verksamhetsprocesserna inköp och lön.

Syftet med granskningen var att utvärdera den interna kontrollmiljön, med särskilt fokus på IT-relaterade kontroller. Granskningen lyfte fram identifierade svagheter i den IT-baserade interna kontrollmiljön. Dessa brister riskerar ha en negativ inverkan på såväl fullständighet som riktighet i den finansiella rapporteringen.

4.6 Intern kontroll

I de förtroendevalda revisorernas uppdrag ingår bl a att uttala sig om huruvida årsredovisningen är korrekt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisorerna i Uppsala kommun har i sina revisionsberättelser de senaste åren pekat på allvarliga brister i den interna kontrollen i väsentliga processer som lönerutin, barnomsorgssystem, behörighetstilldelning och kontroll avseende viktiga IT-system samt rutin för utbetalningar. KPMG har efter inledande möten med ansvariga ekonomer konstaterat att kommunens egna centrala ekonomer bedömer att den interna kontrollen behöver förstärkas.

Övergripande kontroller kan utgöras av löpande analyser av utfall i förhållande till budget på olika nivåer i de olika verksamheterna samt styrelser och nämnders behandling av dessa analyser. Ett reglemente för intern kontroll kan också vara en övergripande kontroll, liksom planer för uppföljning av den interna kontrollen. Vidare kan system med elektronisk fakturahantering med behörighets- och beloppsgränser utgöra övergripande kontroller.

Nyckelkontroller i processer kan utgöras av just attesten av ett fakturaunderlag eller en specifik utgift, fyraögonsprincipen vid betalningar eller kontoavstämningar och deras godkännande.

En fördjupad granskning bör genomföras varje år av den interna kontrollen. Syftet med granskningen är att granska kvaliteten och tillförlitligheten i den interna styrningen och kontrollen i redovisningen, som underlag och process för informationsgivningen i årsredovisningen.

Uppsala kommun har under 2016 fastställt Riktlinjer för planering, uppföljning, intern kontroll och riskanalys. I dessa nya riktlinjer ligger en ambition att tydliggöra och utveckla bland annat riskanalys och intern kontroll.

4.7 Fördjupningsgranskningar

Utifrån den övergripande riskanalysen rörande bland annat kommunens ekonomi och de specifika risker som identifierats genomfördes för 2016 följande fördjupningsgranskningar:

- Anläggningsredovisning
- Markexploatering
- Generella IT-kontroller rörande löner och inköp

- Intern kontroll
- Återgång fastigheter (avser både 2016 och 2017)

Granskningen av intern kontroll avsåg även verksamhetsrevision.

För 2017 har beslutats att genomföra följande fördjupningsgranskningar inom redovisningsrevisionen:

Markexploatering

Kommunen har haft som avsikt att i bokslutet för 2016 stänga samtliga avslutade projekt. Arbetet med genomgång av äldre projekt har tagit längre tid än förväntat och man har inte tillräckliga underlag för att stänga samtliga de projekt som är avslutade. Avsikten är nu att fullfölja detta arbete under första halvåret 2017. Det innebär att det arbetet måste följas även under 2017.

Intern kontroll

Kommunen har under 2016 satsat på utveckling av arbetet med intern kontroll. Revisorerna ska varje år uttala sig om den interna kontrollen. Granskningen för 2017 inriktas mot kommunens utvecklingsarbete och effekterna av det arbetet i styrelse och nämnder. Bland annat följande frågor ska besvaras:

- Vilken återkoppling ger KS och nämnderna till revisionens rekommendationer utifrån granskningen 2016?
- Vilka åtgärder vidtar KS och nämnder för att åtgärda de brister som konstaterades i den egna uppföljningen av planerna för 2016?
- Hur utformas planerna för uppföljning av intern kontroll inför 2018? Tillräckligt omfattande för samtliga nämnder? Rimliga riskanalyser?
- Staben för kvalitet och utveckling fastställde i mars 2017 en förvaltningsplan för arbetet med utveckling av den interna kontrollen. Följs planen, vilka aktiviteter genomförs och vilka effekter uppnås?

Attester utbetalningar

Uppsala kommun bedriver verksamheter inom skola, omsorg och markexploatering m m för ca 13 miljarder kr. Under 2016 uppgick kostnader exklusive löner, avskrivningar och finansiella kostnader till ca 7 miljarder kr. Investeringar gjordes med ytterligare 1,8 miljarder kr. Via leverantörsreskontran i Agresso betalades under 2016 ca 362.000 leverantörsfakturor. Ytterligare 9.000 betalningar skedde manuellt av fakturor i Pro Capita. En genomsnittlig betalning uppgår därmed till ca 25.000 kr. Den effektivaste granskningsmetoden för poster med många transaktioner där varje transaktion i sig representerar ett i förhållande till helheten lågt belopp är att identifiera och bedöma ändamålsenligheten i de inbyggda kontroller som ska förhindra och upptäcka fel och även att testa om de tänkta kontrollerna tillämpas. PWC och KPMG har i granskningar genomförda de senaste åren gjort iakttagelser rörande kontrollbrister rörande utbetalningar och lämnat förslag till förbättringar.

Löneutbetalningar

Uppsala kommun bedriver verksamheter inom skola, omsorg och markexploatering m m för ca

13 miljarder kr. Under 2016 uppgick kostnader för löner exklusive sociala avgifter och pension m m till 4,3 miljarder kr. I december 2016 hade kommunen 11.400 tillsvidareanställda medarbetare motsvarande 10.800 heltider. Det innebär att kommunen hanterar ca 150.000 lönetransaktioner varje år. Den effektivaste granskningsmetoden för poster med många transaktioner där varje transaktion i sig representerar ett i förhållande till helheten lågt belopp är att identifiera och bedöma ändamålsenligheten i de inbyggda kontroller som ska förhindra och upptäcka fel och även att testa om de tänkta kontrollerna tillämpas. PWC och KPMG har i granskningar genomförda de senaste åren gjort iakttagelser rörande kontrollbrister rörande löneutbetalningar och lämnat förslag till förbättringar.

4.8 Delårsrapport

4.8.1 Granskningens omfattning och inriktning

Delårsrapporten granskas översiktligt, utifrån en väsentlighets- och riskanalys. Granskningen omfattar följande aktiviteter:

- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi.
- Granskning att delårsrapporten innehåller de uppgifter som krävs enligt lag om kommunal redovisning och att rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning efterlevts.
- Översiktlig granskning att delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild av resultat och ställning.
- Översiktlig granskning om kommunstyrelsens och nämndernas uppföljningsrutiner, prognoser och analyser är tillförlitliga och att de ger förutsättningar för korrekta bedömningar.
- Översiktlig granskning av kommunstyrelsens bedömning av möjligheterna att uppnå de fastställda finansiella målen för god ekonomisk hushållning samt bedömning om den finansiella styrningen är tillräcklig.
- Översiktlig granskning av kommunstyrelsens bedömning att uppnå fastställda verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning.

4.8.2 Avrapportering

En gemensam granskningsrapport upprättas över hela kommunens gemensamma delårsrapport. Kommentarer till enskilda styrelser och nämnder tas in i denna gemensamma granskningsrapport.

Revisorernas uttalande över måluppfyllelse upprättas.

4.9 Årsredovisning

4.9.1 Revisionskriterier

Granskningen utförs med utgångspunkt från Skyrevs Vägledning för redovisningsrevision.

4.9.2 Resultat- och balansräkningar

<i>Väsentliga poster</i>	<i>Risker</i>	<i>Granskningsinriktning</i>
Skatteintäkter och generella statsbidrag	Felaktig beräkning, felaktig periodisering	Analytisk granskning och detaljgranskning
Riktade statsbidrag	Bristande periodisering, ofullständighet	Processgenomgång
Inköp	Bristande periodisering	Generella IT-kontroller, GITC
Pensionsskuld	Felaktig beräkning, ofullständigt underlag	Analytisk granskning och detaljgranskning
Löneskulder	Bristande periodisering, ofullständighet	Analytisk granskning och detaljgranskning. Processgenomgång.
Anläggningstillgångar	Bristande rutiner för aktivering leder till för låga avskrivningar och att kostnader redovisas som tillgångar.	Rutingenomgångar, stickprov.
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Bristande rutiner för periodisering	Rutingenomgång med stickprovsvis verifiering
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Bristande rutiner för periodisering	Rutingenomgång med stickprovsvis verifiering
Markexploatering	Felaktiga redovisningsprinciper	Analys
Sammanställd redovisning	Felaktiga konsolideringar och elimineringar	Analytisk granskning och detaljgranskning

4.9.3 Förvaltningsberättelse

<i>Avsnitt</i>	<i>Risk</i>	<i>Granskningsinriktning</i>
Ekonomisk information inkl budgetjämförelse och avstämning mot balanskrav	Otillräckliga analyser. Felaktig hantering av udda poster.	Analytisk granskning
Investeringsverksamhet	Ofullständig redovisning	Analytisk granskning
Mål och måluppfyllelse	Ofullständig redovisning	Analytisk granskning

4.9.4 Kassaflödesrapport

Granskning görs att rapporten upprättas i enlighet med Redovisningsrådets rekommendation RKR 16 Redovisning av kassaflöden.

4.9.5 Sammanställd redovisning

Granskning görs att den sammanställda redovisningen upprättas i enlighet med Redovisningsrådets rekommendation RKR 8.1 Sammanställd redovisning.

4.9.6 Avrapportering

Skriftlig rapport upprättas, inkluderande separata avsnitt för varje enskild styrelse och nämnd.

5. Verksamhetsrevision

5.1 Syfte och omfattning

Syftet med granskningen är att enligt KL 9 kap 9§ pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig. Viktiga delar av denna granskning, såsom ekonomiska analyser och granskning av kameral intern kontroll, sker inom ramen för redovisningsrevisionen (se avsnitt 4).

5.2 Övergripande ansvarsgranskning

Granskningen syftar till att bedöma kommunstyrelsens och nämnders styrning, uppföljning och kontroll av bedrivna verksamheter. Inriktning sker mot

- Mål med koppling till verksamhet och ekonomi
- Budget och uppföljning
- Kvalitet
- Måluppfyllelse
- Styrning och kontroll

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövning, som regleras i kommunallag och i god revisionsred och avser politiskt ansvar för verksamheten.

Kommunallagen och god revisionsred förutsätter att all verksamhet granskas årligen. Med all verksamhet avses enligt god revisionsred en översiktlig granskning av den styrning som nämnder och förvaltningar utövar för att uppfylla den uppgift och nå de mål som getts av fullmäktige.

Den övergripande ansvarsgranskningen sker genom granskning av

- Delårsrapport
- Årsredovisning
- Intern kontroll
- Läsning och uppföljning av protokoll i fullmäktige, styrelse och nämnder
- Diskussioner vid sammanträden
- Möten med presidier och förvaltningsledningar

5.3 Fördjupningsgranskningar 2015 och 2016

Under 2016 har följande fördjupningsgranskningar genomförts eller pågår:

- LSS, myndighetsbeslut
- Äldreomsorg, biståndsbedömning
- Långsiktig planering
- Överförmyndarverksamheten
- Grundskolans ledningsfunktion
- Tillsyn över fristående skolor
- Måluppföljning och måluppfyllelse
- Tillämpning av LOU

En samgranskning har också skett av området barn och unga med psykisk ohälsa, tillsammans med landstinget och övriga kommuner i länet.

Under 2015 genomförs följande fördjupningsgranskningar:

- Förstudie integration
- Exploateringsverksamhet
- Investeringsprocessen
- Kommunkoncernens pedagogiska lokaler
- Generella IT-kontroller, uppföljning
- Ny IT-organisation och styrmodell
- Deltagande i externa arrangemang
- Bolagsstyrning i ett koncernperspektiv
- Närvård, gemensam granskning med landstinget och andra kommuner i länet

5.4 Fördjupningsgranskningar 2017

5.4.1 Beslutade granskningar

Utifrån revisorernas riskanalys har beslut fattats om följande områden för fördjupningsgranskningar inom verksamhetsrevisionen:

- Upphandling och inköp
- Arbetsgivarfrågor
- Handläggningsrutiner plan- och byggnadsnämnden
- Handläggningsrutiner miljö- och hälsoskyddsnämnden
- Uppföljning entreprenader inom omsorgsnämnden
- Uppföljning entreprenader inom äldrenämnden
- Säkerhet och beredskap
- Uppföljande granskning av tidigare års granskningar
- Social arbetsmiljö
- Kränkande behandling av barn och elever
- Mark och exploatering, uppföljning
- Tillsyn barn i förskola
- Elevhälsa i grundskola

5.4.2 Andra områden med bedömd högre risk för väsentliga fel eller brister

- Kommunens tillväxt; planering för bostäder, skolor, infrastruktur m m
- Informationssäkerhet
- Investeringar; styrning av större projekt
- Långsiktig finansiell planering
- Målstyrning
- Etik och korruption

6. Lekmannarevision

De förtroendevalda revisorerna har även ett ansvar för lekmannarevisionen i de bolag kommunen äger, dels genom att vara valda lekmannarevisorer i bolagen, dels genom den samordning man har ansvar för genom kommunallagen.

Det direkta ansvaret är uppdelat så att de förtroendevalda revisorerna är parvis valda lekmannarevisorer i bolagen, med uppdelning så att samtliga är valda i ett par av bolagen.

Samordningen av granskningen av kommun och bolag sker bland annat genom att lekmannarevisionen är en återkommande punkt i dagordningen för de förtroendevalda revisorernas sammanträden.

Lekmannarevisionen utförs dels genom en grundläggande granskning av varje bolag, dels genom fördjupningsgranskningar utifrån riskanalys. Separat revisionsplan upprättas för lekmannarevisionen.

Särskild revisionsplan har upprättats avseende lekmannarevisionen.

7. IT-stöd

Granskning utförs med IT-stöd. Där det är lämpligt används verktyg för dataanalyser.

8. Sammanträden och möten

Revisorerna sammanträder ca 12 gånger per år och har därutöver möten med presidier och förvaltningsledningar. Som del av granskningen 2017 planeras möten för dialog med

- KFs presidium
- KS AU
- Större nämnders AU

9. Utbildning

De förtroendevalda revisorerna fortbildar sig genom deltagande i konferenser och erfarenhetsutbyten med andra kommunrevisorer. Biträdet bistår med utbildning i gällande regelverk som kommunallag och förvaltningslag samt aktuella frågor som till exempel flyktingfrågor, balanskrav, pensionsskuld och god revisionsssed.

Under hösten håller KPMG ett erfarenhetsutbyte med förtroendevalda revisorer i Stockholmsområdet.

10. Tidplan

<i>Aktivitet</i>	<i>Tidpunkt</i>
Övergripande planering klar	Februari-maj 2017
Fördjupningsgranskningar definierade	Februari-maj 2017
Projektplaner (separat dokument för varje projekt)	Februari-maj 2017
Genomförande fördjupningsgranskningar	Februari-december 2017
Granskning löpande redovisning och delårsrapport	September-oktober 2017
Granskning bokslut och årsredovisning	Februari-mars 2018
Rapportering och slutsatser från utförd granskning	Löpande
Revisionsberättelse	April 2018

Sammanträden	Löpande
Läsning protokoll från styrelse, nämnder och utskott	Löpande
Möte med KFs presidium	Vår och höst
Möte med KS presidium och kommunledningen	Vår och höst
Möten med nämnders AU	Mars och oktober
Andra möten	Löpande, efter behov